

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Zlín

Inspekční zpráva

Základní škola Šanov, okres Zlín

Šanov 97, 763 22 Slavičín 2

Identifikátor školy: 600 114 058

Termín konání orientační inspekce: 3. - 5. duben 2001

Čj.	153 116/01-11006
Signatura	oo5bu136

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Šanov, okres Zlín je neúplná základní škola (ZŠ) s pěti třídami umístěnými ve třech obcích - Šanov, Rokytnice, Divnice. V jedné třídě výuka probíhá ve dvou odděleních (Rokytnice - 3. a 4. ročník). ZŠ dále sdružuje mateřskou školu, školní družinu a školní jídelnu.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci orientační inspekce byla hodnocena kvalita vzdělávání v českém a anglickém jazyce, matematice a společenskovedních předmětech.

Hodnocení kvality vzdělávání

Český jazyk

Ve všech ročnících je časová dotace předmětu v souladu se zvoleným učebním plánem a obsah probíraného učiva byl v době inspekce v souladu s učebními osnovami schváleného vzdělávacího programu. Hospitované hodiny byly vesměs velmi dobře promyšleny a připraveny. Ve třech třídách je předmět vyučován pedagogicky i odborně způsobilými učitelkami, dvě učitelky jsou nekvalifikované.

Ve výuce jsou ve druhém až pátém ročníku využívány (i v návaznosti na ZŠ Slavičín) učebnice jednotné řady, které učitelky i v prvním ročníku vhodně doplňovaly dalšími texty, pracovními listy, velkým množstvím obrazového materiálu a aplikacemi na magnetické tabule. Tyto učebnice (zejména pracovní sešit pro žáky) však nejsou svým pojetím příliš vhodné pro výuku v odděleních. Učebny jsou zařízeny standardně a zejména v Šanově a Rokytnici i novějším nábytkem, jsou prostorné a světlé.

Rovněž psychohygienické podmínky výuky lze hodnotit jako velmi dobré. Ve sledovaných hodinách učitelky vhodně přizpůsobovaly tempo výuky momentálnímu stavu žáků, dbaly na patřičnou relaxaci v průběhu hodin a vytvářely tak (spolu se žáky) velmi pozitivní atmosféru. Úroveň verbální i neverbální komunikace učitelek byla velmi dobrá.

Velmi dobře byly zvoleny formy a metody výuky, v menší míře bylo však využíváno jejich variability. Nevýrazný byl individuální přístup k žákům se specifickými vzdělávacími potřebami (včetně jejich hodnocení). Výuka byla věcně i odborně správná. Menší prostor byl dán účelnému využívání dalších zdrojů informací a možnostem alternativních postupů žáků při řešení úkolů. Naopak velký důraz učitelky kladly na samostatné učení, práci s chybou a věnovaly dostatek času na pochopení a procvičování učiva.

Na začátku i v průběhu hodin byly velmi dobře využívány motivační prvky, žákům byl dán poměrně velký prostor pro sebehodnocení a sebereflexi. Osobnost žáků byla plně respektována a při práci ve dvojicích a větších skupinách byl rozvíjen jejich smysl pro kooperaci a vzájemnou toleranci. Pouze v jedné třídě měla paní učitelka menší problémy s kázní žáků.

Úroveň výuky českého jazyka hodnotí ČŠI jako velmi dobrou.

Anglický jazyk

Předmět je vyučován ve 4. a 5. ročníku v časové dotaci v souladu se zvoleným učebním plánem dvěma nekvalifikovanými učitelkami. Obsah probíraného učiva byl v době inspekce v souladu s osnovami schváleného vzdělávacího programu.

Pro výuku jsou používány (v návaznosti na ZŠ Slavičín) učebnice jednotné řady Chatterbox (1. a 2. díl), doplněné pracovními sešity pro žáky a magnetofonovými nahrávkami. Učitelky svépomocí vyrobily velké množství především obrazových pomůcek a aplikací na magnetické tabule, které byly v hospitovaných hodinách efektivně využívány. Vyučování probíhá v „kmenových“ učebnách, kde však není dostatek prostoru pro průběžné podnětné využívání zejména nástěnných materiálů z oblasti gramatických jevů a běžných reálií anglicky mluvících zemí.

Psychohygienické podmínky, organizaci, formy a metody výuky, která byla věcně i odborně správná, lze hodnotit jako velmi dobré. V souladu s požadavky osnov učitelky s žáky pracovaly zejména formou her a soutěží, hojně využívaly písničky, říkadla a gramaticky zaměřené pracovní listy. V hospitovaných hodinách inspekce nezaznamenala individuální přístup k žákům se specifickými vzdělávacími potřebami (ani v oblasti hodnocení). Všem žákům byl dáván dostatečný prostor pro samostatnou práci, učitelky kladly důraz na důkladné procvičení učiva.

Pouze v jedné třídě byl kladen dostatečný důraz na vstupní a průběžnou motivaci žáků. Ve všech však bylo velmi efektivně využito práce žáků s chybou (včetně systematické práce s analýzou chyb i fungující zpětnou vazbou).

Obě učitelky velmi dobře a správně používaly angličtinu jako základní prostředek komunikace s žáky, poměrně malý prostor však byl věnován vzájemné anglické konverzaci mezi žáky. Časté střídání činností (jiných než konverzačních) ve dvojicích i větších skupinách u žáků rozvíjelo smysl pro kooperaci a vzájemnou toleranci. Učitelky vnímají žáka především jako subjekt výchovy a úsměv patří mezi dominantní prostředky jejich komunikace s žáky.

Kvalitu výuky anglického jazyka hodnotí ČŠI jako velmi dobrou.

Matematika

Časová dotace matematiky realizovaná v týdenním rozvrhu hodin odpovídala ve všech ročnících zvolenému vzdělávacímu programu. Zpracované tematické plány s časovým rozvržením učiva byly po stránce obsahové v souladu s učebními osnovami. Sledované hodiny nesly všechny znaky zodpovědné přípravy. Plánování výuky matematiky bylo na velmi dobré úrovni.

Personální zabezpečení výuky je na velmi dobré úrovni, protože dvě třetiny hodin matematiky jsou vyučovány učitelkami s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro první stupeň. Tato skutečnost se na kvalitě výuky projevila pozitivně.

Výuka je realizována v učebnách, které jsou vzhledem k aktuálnímu stavu žáků dostatečně prostorné a odpovídají psychohygienickým požadavkům. Je v nich vytvořeno estetické a podnětné pracovní prostředí. Pozornost je věnována individuálním potřebám a schopnostem žáků. Je respektováno jejich pracovní tempo. Vyučující jsou v dostačující míře informováni o žácích se specifickými poruchami učení. Při výuce je pak těmto žákům zpravidla věnována potřebná péče. Hodnocení žakovských vědomostí a dovedností je systematické a je většinou motivačním prvkem.

V průběhu inspekce bylo hospitováno ve všech ročnících školy. Výuka byla vcelku optimálně podpořena názornými pomůckami a ve většině tříd bylo tvořivě využito i jednoduchých pomůcek zhotovených učitelkami a přípravy na tabuli. Stavba vyučovacích hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Jejich náplň byla přiměřená věku žáků z hlediska náročnosti a množství úkolů. Ve výběru metod a forem práce většina vyučujících tvořivě uplatňovala současné trendy. Vynikající práci odvedla zejména učitelka ve třídě se spojenými ročníky. Pouze ve dvou sledovaných hodinách byl ve větší míře uplatňován frontální

způsob výuky. Pravidelně bylo využíváno zpětné vazby. Ve většině sledovaných hodin byla také věnována náležitá pozornost aktivnímu učení a rozvoji logického myšlení. Zřetelný byl zpravidla i individuální přístup vyučujících k žákům. Plánovitě byl vytvářen prostor pro samostatnou práci žáků. Organizace výuky, užití metod a forem práce byly ve sledovaných hodinách velmi dobré.

Ve většině vyučovacích hodin bylo nápaditě, v optimální míře a kvalitě využíváno vstupních motivačních metod. Žáci byli zpravidla motivováni i průběžně, a to aktualizací učiva nebo zařazováním vhodných didaktických her či soutěží. Ve všech hodinách byla velmi dobrá pracovní atmosféra. Žáci pracovali s chutí, soustředěně a se zájmem. Odpovědi žáků byly většinou pohotové a správné. Komunikace byla založena na vzájemné důvěře při respektování osobnosti žáka.

Výuka matematiky byla ČŠI hodnocena jako velmi dobrá.

Společenskovědní předměty

Týdenní časová dotace v obou sledovaných předmětech odpovídá ve všech třídách zvolenému vzdělávacímu programu. Učitelky zpracovaly v souladu s osnovami tematické plány s časovým rozvržením učiva. V rámci této skupiny předmětů bylo hospitováno v prvouce a vlastivědě ve čtyřech vyučovacích hodinách. V hospitovaných hodinách byly stanoveny výukové cíle v souladu s předloženými plány a učebními osnovami. Plánování výuky těchto předmětů bylo hodnoceno jako velmi dobré.

Personální podmínky pro pedagogické a odborné zabezpečení výuky nejsou příznivé a byly hodnoceny jako průměrné. Ve třech třídách vyučují učitelky bez požadovaného vzdělání, ve zbývajících dvou třídách působí učitelky odborně a pedagogicky způsobilé. Vyučování prvouky a vlastivědy probíhá ve třídách s podnětným a estetickým prostředím. Interiér tříd dotvářejí nástěnky s aktuálními doplňky k probíranému učivu, mapy a nástěnné tabule a výtvarné práce žáků. Ředitelka umožňuje vyučujícím volbu učebnic, pracovních sešitů, atlasů, odborné literatury (včetně encyklopedií) a finančně dostupných pomůcek. Materiální podmínky výuky jsou na velmi dobré úrovni. Vhodnou organizací výuky, užitím aktivizujících metod a forem práce a včasným zařazováním relaxačních prvků se dařilo předcházet únavě žáků a zpravidla udržet jejich pozornost po celou hodinu. Psychohygienické podmínky výuky byly hodnoceny jako vynikající.

V úvodu všech vyučovacích jednotek bylo zařazeno společné opakování učiva, prováděné ve všech sledovaných třídách nápaditými netradičními formami, zpravidla byla využíváno vstupní motivace. Ve všech sledovaných hodinách učitelky probíraly nové učivo. Svůj výklad zpestřily dobře zvolenými literárními ukázkami, videoprogramem a využitím názorných pomůcek. Pozitivní bylo, že se žáci aktivně zapojovali do výkladu a sdělovali své dosavadní poznatky či zkušenosti. Jen v jedné z hodin nebylo využito možné aktualizace dopadu probíraných událostí do života regionu a obce. Sešity žáků jsou kontrolovány, úprava je průměrná. Četnost známek v deníčcích a žakovských knížkách je vesměs vysoká. Organizace a struktura vyučovacích hodin, užití formy a metody práce byly hodnoceny jako velmi dobré.

Komunikace mezi učitelkami a žáky byla bezprostřední. Žáci byli během výuky pozitivně motivováni, jejich výkony byly průběžně hodnoceny. Pracovali s chutí, soustředěně a se zájmem. Jejich pracovní kázeň byla příkladná. Motivace, interakce a komunikace byly hodnoceny jako velmi dobré.

Kvalita vzdělávání v předmětech prvouka a vlastivěda byla hodnocena jako velmi dobrá.

Kvalitu vzdělávání v předmětech sledovaných v rámci orientační inspekce hodnotí ČŠI jako velmi dobrou

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy má vypracovaný plán práce školy na šk. rok 2000/2001, který byl konzultován s pedagogickým sborem a rodiči a ve fázi vzniku průběžně doplňován. Jeho součástí je i plán hospitací a kontrol. Paralelně je takto vytvořen i plán pro mateřskou školu. Dlouhodobější koncepci školy ředitelka vypracovanou nemá, jediným podkladem pro úvahy o budoucnosti školy je v současné době plán demografického vývoje obce. V 1. - 5. ročníku probíhá výuka podle vzdělávacího programu Základní škola schváleného MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod č.j. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996. Tento učební plán byl projednán pedagogickou radou a je realizován bez specifických úprav. Jako nepovinný předmět je ve škole ve všech ročnících vyučováno náboženství. Pro jednoho žáka se specifickou poruchou učení, kterého škola oficiálně vykazuje, je zpracován individuální vzdělávací program.

Kvalitu, rozsah a účelnost plánování vzhledem k velikosti a podmínkám školy hodnotí ČŠI v návaznosti na kontrolované předměty jako velmi dobré.

Organizování

Školu řídí ředitelka, naposledy potvrzená ve funkci k 1. 8. 1997 na základě rekonkurzu. Pro dobu své případné nepřítomnosti ředitelka písemně pověřila zastupováním jednotlivé učitelky. Tato organizační struktura umožňuje řízení školy zejména na základě důvěry paní ředitelky ve schopnosti a profesionalitu učitelek ve třech budovách ve třech různých obcích (vzdálených až 8 km). Povinná dokumentace školy, mateřské školy i školní družiny byly školní inspekci předloženy jako úplný celek, způsob zápisů do třídních knih, třídních výkazů a zápisů do docházkového sešitu školní družiny však nebyl zcela jednotný. Jako poradní orgán ředitelky je ustanovena pedagogická rada, jejímiž členy jsou dle zápisů z jednání všichni pedagogičtí pracovníci. Metodické sdružení škola nemá, jeho funkci (ne však zcela dostatečně zejména v oblasti probíraného učiva v paralelních třídách) plní pedagogická rada a částečně ji také doplňuje osobní aktivita paní ředitelky. Pracovníci školy i žáci mají přístup k potřebným informacím, které jsou uvnitř školy předávány rychle (zejména telefonicky) a úplně. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům. Škola poskytuje zákonným zástupcům žáků potřebné informace včas a úplně zejména prostřednictvím žákovských knížek a deníčků, 5x ve školním roce organizuje třídní schůzky a každodenně v době od 14:00 do 15:30 hod nabízí rodičům konzultace. Rada školy není zřízena, vně školy působí Sdružení rodičů a přátel školy, které pomáhá zejména při mimoškolních akcích organizačně i finančně. Presentace školy na veřejnosti je na velmi dobré úrovni, stejně jako spolupráce s orgány místní samosprávy i dalšími partnery (např. Nadace Jana Pivečky).

Kvalitu a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů ve vztahu ke sledovaným předmětům hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Ve škole pracuje celkem sedm pedagogických pracovníků. Jako základní nástroj operativního řízení využívá ředitelka školy pedagogickou radu. Podle potřeby využívá provozních porad a bezprostředního osobního styku se všemi pracovníky školy. Vzhledem k tomu, že škola má další dvě pracoviště (Rokytnice a Divnice) využívá ředitelka často i telefonu a každý čtvrtěk osobně navštěvuje tato pracoviště. Při vedení podřízených využívá velmi dobré znalosti pedagogického sboru i provozních zaměstnanců. Pracovníci školy mohou uplatnit vlastní

podněty a nápady, ke kterým ředitelka přihlíží při svých rozhodnutích, za něž pak přebírá plnou zodpovědnost. Tento styl řízení je v návaznosti na oblast plánování jednotlivých činností a specifické podmínky řízení funkční a účinný.

Všechny pedagogické pracovnice se v potřebné míře zúčastňují dalšího vzdělávání s ohledem na potřeby školy jako celku. Nekvalifikovaným učitelkám pomáhá zejména sama paní ředitelka poskytováním metodických rad, svou kontrolní činností a rozbořem poznatků z hospitací. Systematická je i metodická spolupráce kvalifikované učitelky s nekvalifikovanou kolegyní na pracovišti v Rokytnici. Pravidelná je metodická spolupráce se ZŠ Slavičín při přechodu žáků na 2. stupeň.

Ředitelka školy vypracovala kritéria hodnocení pro výši nenárokových složek platu, se kterými jsou pracovníci prokazatelně seznámeni. V praxi také efektivně využívá systém pravidelného sebehodnocení školy a používá ho zejména jako východisko pro další plánování.

Vedení a motivování pracovníků bylo ČŠI hodnoceno jako vynikající.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka školy má zpracovaný plán kontrolní a hospitační činnosti základní a mateřské školy se stanovením cílů a termínů kontroly. Zaměřuje se na kontrolu plnění plánu školy, jejího hospodaření a kontrolu provozních zaměstnanců. Kontrola výchovně-vzdělávacího procesu je prováděna systematicky. Hospitační záznamy jsou vedeny na zvláštním formuláři. Kromě záznamu o průběhu hodiny obsahují hodnotící hlediska, závěry, doporučení a opatření vyplývající z hospitační činnosti. Vyučující jsou seznamováni s jejich obsahem, což stvrzují svým podpisem. Systematicky je rovněž prováděna analýza účinnosti vyučovacího procesu a jeho výsledků, plnění tematických plánů, sledování forem a metod práce ve výuce a kontrola dokumentace vedené třídními učiteli.

Systém vnitřní kontroly je ve škole vytvořen, rozsah a obsah kontrolní činnosti je přiměřený velikosti školy a jejím podmínkám. Zjištěné nedostatky jsou s konkrétními pracovníky projednávány a podle potřeby jsou vyvozena opatření k nápravě. Analýza zjištění z kontrol je prováděna. Plán hospitační činnosti i dalších oblastí kontroly je průběžně plněn, dílčí nedostatky se projeví v důslednosti kontroly třídních knih, kde jsou některé zápisy málo konkrétní.

Kvalitu, rozsah a účelnost kontrolních mechanismů hodnotí ČŠI vzhledem k velikosti školy a jejím podmínkám a ve vztahu ke sledovaným předmětům jako velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem a výše uvedeným dílčím hodnocením Česká školní inspekce hodnotí řízení školy ve vztahu ke sledovaným předmětům jako velmi dobré.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu škola využívá efektivně.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy
- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol s účinností od 14. 7. 1999, č.j. 1020-28/99
- plán práce ZŠ Šanov pro školní rok 2000/2001, včetně příloh
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy, doklady o vzdělání
- Výroční zpráva o činnosti ZŠ Šanov, šk. rok 1999/2000
- vybrané sešity a žákovské knížky
- záznamy z hospitací ČŠI

ZÁVĚR

Pozitiva:

- velmi pozitivní atmosféra ve výuce
- důraz na práci s chybou a dostatek času na pochopení a procvičování učiva
- promyšlený systém práce ve třídě se spojenými ročníky
- kvalitní komunikace učitelek se žáky v angličtině
- efektivní a účelný způsob řízení školy ve ztížených podmínkách „školy ve tří obcích“
- důsledné sledování účinnosti vyučovacího procesu

Negativa:

- nedostatek motivace v některých hodinách anglického jazyka
- pracovní sešity používané při práci v odděleních
- některé málo konkrétní a nejednotné zápisy v třídních knihách a ostatní dokumentaci
- není ustanoveno metodické sdružení

Doporučení:

- přípravu výuky v anglickém jazyce domýšlet i v oblasti efektivního využívání motivačních metod
- zohledňovat výběr učebnic pro výuku v odděleních
- zpřesnit zápisy v třídních knihách a ostatní dokumentaci
- při případné analýze stavu k plánování pro šk. rok 2001/2002 zvážit účelnost a praktické využití metodického sdružení

Kvalitu výuky ve sledovaných předmětech a kvalitu řízení školy ve vztahu k nim hodnotí ČŠI na základě zjištěných skutečností a dílčích hodnocení v rámci orientační inspekce celkově jako velmi dobré.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Miloslav Brůzl	Mgr. Miloslav Brůzl v. r.
Člen týmu	Mgr. Stanislav Reňák	Mgr. Stanislav Reňák v. r.

V Uherském Hradišti dne 18. dubna 2001

Přílohy 0

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. dubna 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Hana Macejková	Mgr. Hana Macejková v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán st.správy (samosprávy): OkÚ Zlín, ref. školství	2001-05-07	156/01
Zřizovatel: ObÚ Šanov	2001-05-07	155/01

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	bez připomínek